

โรงพยาบาลอภัยภูธร

ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ UT – CPG – MED – 003

เรื่อง

แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน

	หน่วยงาน	ลายเซ็น	วัน / เดือน / ปี
จัดทำโดย	PCT อายุรกรรม	(นายจิระ พัฒนพงษ์ศักดิ์)	
อนุมัติโดย	ผู้อำนวยการโรงพยาบาล	(นายสุรชัย โชคครรชิตไชย)	

สำเนาฉบับที่

เอกสารฉบับ ควบคุม ไม่ควบคุม

โรงพยาบาลอุทัยธานี	หน้าที่ : 3/10
ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ UT – CPG – MED – 003	วันที่ :
เรื่อง แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยอุกษิษกััด	ฉบับที่ : 2
จัดทำโดย PCT อายุรกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แพทย์ , พยาบาล
ผู้อนุมัติ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุทัยธานี	

1.0 จุดประสงค์

เพื่อลดอัตราการตาย และโรคแทรกซ้อนในผู้ป่วยอุกษิษกััด

2.0 นโยบาย

เพื่อให้มีมาตรฐานการรักษาให้เป็นแนวทางเดียวกัน

3.0 ผู้รับผิดชอบ

3.1 แพทย์

3.2 พยาบาล

4.0 แนวทางปฏิบัติ

4.1 พยาบาลแผนกอุบัติเหตุฉุกเฉินซักประวัติอย่างละเอียด นำตัวงูมาด้วยหรือไม่ถ้าไม่นำตัวงูมา จำลักษณะได้หรือไม่ให้ชี้จากภาพตัวอย่าง สถานที่ที่ถูกงูกัดอยู่ในแหล่งงูอะไรๆ

4.2 พยาบาลตรวจดูรอยเขียว ุงพิษมักจะมีรอยเขียว 2 เขียว (Fans mark) ทำความสะอาดแผล ประเมินความรุนแรง ดูระดับความรู้สึกตัว การหายใจ อาการเลือดออกตามอวัยวะต่างๆ อาการอัมพาต ของกล้ามเนื้อ ฯลฯ รายงานแพทย์

4.3 แพทย์ตรวจวินิจฉัย ถ้าสงสัยเป็นงูพิษควร Admit ทูกราย เพื่อประเมินอาการและให้การ รักษาเฉพาะ โดยอาศัยผลตรวจทางห้องปฏิบัติการต่างๆ

4.4 การให้ Antivenum ให้ตามชนิดงู ควรทำ Skin test ก่อน ถ้าผลเป็น negative จึงให้ได้ถ้าแพ้ ให้รายงานแพทย์ทราบ

4.5 แพทย์มักให้ Antibiotic และฉีด Tetanus toxoid ควบคู่กัน ไป กรณีถูกงูพิษกลุ่ม Hematotoxin กัด จะฉีด T.Toxoid เมื่อผล Venous Clotting time ปกติแล้ว

4.6 คำแนะนำเรื่องการการปฐมพยาบาลเมื่อถูกงูกัด

4.6.1 ล้างแผลด้วยน้ำสะอาด ห้าม กรีด ตัด ดูด จี๊ไฟ หรือพอกยาบริเวณแผล เนื่องจาก อาจทำให้แผลติดเชื้อได้

4.6.2 พักส่วนที่ถูกกัด ให้เคลื่อนไหวน้อยที่สุด

โรงพยาบาลอุทัยธานี	หน้าที่ : 4/10
ระเบียบปฏิบัติ เลขที่ UT – CPG – MED – 003	วันที่ :
เรื่อง แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน	ฉบับที่ : 2
จัดทำโดย PCT อายุรกรรม	หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แพทย์ , พยาบาล
ผู้อนุมัติ ผู้อำนวยการโรงพยาบาลอุทัยธานี	

4.6.3 สังเกตและจำลักษณะดูให้ได้หรือนำตัวมาด้วย แต่ถ้าหนีไปไม่จำเป็นต้อง
เสียเวลาตามหา

4.6.4 ไม่ควรให้ผู้ป่วยดื่มเหล้า

4.6.5 รีบนำส่งโรงพยาบาลโดยเร็ว ถ้าหยุดหายใจระหว่างเดินทางให้ใช้วิธีเป่าปาก

5.0 เครื่องชี้วัด

5.1 อัตราตายในผู้ป่วยฉุกเฉิน

5.2 จำนวนผู้ป่วยที่ได้รับการดูแลตามแบบแผน

6.0 เอกสารอ้างอิง

แนวทางการดูแลรักษาผู้ป่วยฉุกเฉิน กรมการแพทย์ กระทรวงสาธารณสุข

Clinical Practice Guideline

งูกัด

ยืนยันว่าถูกงูพิษกัด

รักษาภาวะฉุกเฉิน (Anaphyloxis , Apnea , Shock)

ทำความสะอาดแผล , ยาปฏิชีวนะเมื่อมีการติดเชื้อ

แยกชนิดงูพิษ

งูพิษกลุ่ม Hematotoxin

งูพิษกลุ่ม Neurotoxin

งูพิษกลุ่ม Myotoxin

งูพิษไม่ทราบชนิด

ประเมินความรุนแรง

Bleeding precaution

Lab : CBC , Plt count, VCT

U/A, BUN, Cr

ประเมินความรุนแรง

ติดตามอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง*

Peak Flow ทุก 1 ชั่วโมง

Tetanus toxoid

ประเมินความรุนแรง

Lab : BUN , Cr , CPK,

E'lyte , U/A

Tetanus toxoid

ติดตามอาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง*

Bleeding precaution

Lab : CBC , Plt count,

U/A, BUN, Cr ,CPK , VCT

ปกติ

Peak Flow (200L/min)

ภาวะ Metabolic

acidosis

ปกติ

ผิดปกติ

Systemic bleeding

VCT > 20 นาที

มี

ไม่มี

ติดตามอาการจนครบ

12-24 ชั่วโมง

Antivenom 100 cc

Respirator

Debride แผล

รักษาตามอาการ

ส่งผู้ป่วยทำ Hemodialysis

Tetanus toxoid

D/C

รักษาตามอาการ

ของงูพิษแต่ละชนิด

Antivenom

VCT ทุกวัน

tets dose

จนครบ 72

ชั่วโมง

ผิดปกติ

ปกติ

-ve

+ve

Antivenom ตามชนิดงู 30 cc

desensitisation

VCT ทุก 6 ชั่วโมง

Antivenom 30 cc ซ้ำจน VCT normal

Tetanus toxoid ก่อน D/C

* อาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง = กลืนลำบาก

Ptosis

Respiratory paradox

Respiratory alternans

Apnea

Care map แผนการดูแลผู้ป่วยงูพิษกัดกลุ่ม Hematotoxic (งูแมวเซา , งูกะปะ , งูเขียวหางไหม้)

กิจกรรมการดูแล	Day 1	Day 2-3
Aspect of care Assessment	☐ ประเมินช่วยเหลือเบื้องต้น A (Airway) B (Breathing) C (Circulation) ☐ นำตัวงูมาด้วย , จำลักษณะงูได้ ☐ สถานที่ๆที่ถูกงูกัด , ท้องถิ่น ☐ บาดแผลมีรอยเขียวช้ำชัดเจน ☐ มีเลือดออกซึมบริเวณแผล ☐ จำเลือด , บวม รอบแผล ☐ Conscious ทุก 4 ชม. ☐ External bleeding ☐ Vital signs ทุก 4 ชม. ☐ การขยับถ่ายปัสสาวะ	☐ อาการบวม ปอด อักเสบ ☐ อาการอักเสบ ติดเชื้อ ☐ จำเลือดออกตามผิวหนัง ☐ การเคลื่อนไหวแขนขาข้างที่ถูกงูกัด ☐ Vital signs ☐ การขยับถ่ายปัสสาวะ ☐ ความพร้อมของผู้ป่วยและญาติก่อนจำหน่าย (ค่ารักษา , สิ่งแวดล้อมที่บ้าน)
Specimen/test	☐ CBC , Plt count , U/A ☐ BUN , Cr , Electrolyte ☐ VCT ทุก 6 ชั่วโมง ☐ Blood smear ถ้าเป็นงูแมวเซาคู่ภาวะ DIC	☐ VCT ทุก 24 ชั่วโมง ☐ ถ้าผิดปกติ ตรวจ VCT ทุก 6 ชม.
Treatment	☐ Bleeding Precaution ☐ Antivenum ตามชนิดงู ขั้บ่งชี้ - ไตวายเฉียบพลันถ้าเป็นงูแมวเซา - มีภาวะเลือดออกผิดปกติ - VCT นาน > 20 min หรือ 20 WBCT ผิดปกติ - จำนวนเกร็ดเลือดต่ำกว่า 100,000 ☐ Dressing แผล ☐ Record I/O กรณีงูแมวเซา พิจารณา H/D เมื่อมีขั้บ่งชี้ ☐ Antibiotic ตามขั้บ่งชี้ ขนาดเริ่มที่ 30 ml สำหรับรุนแรงปานกลาง 50 ml สำหรับรุนแรงมาก After test ขั้จัน VCT ปกติ ไม่มีภาวะเลือดออก	☐ Bleeding Precaution ☐ Record I/O ☐ Tetanus toxoid ก่อน D/C
Nutrition	☐ Soft – Regular Diet	☐ Regular Diet

กิจกรรมการดูแล	Day 1	Day 2-3
Activity	() Bed rest ยกส่วนที่ถูกกัดให้สูง	() ยกส่วนที่ถูกกัดให้สูง
Education	<p>() อธิบายผู้ป่วยและญาติให้เข้าใจเรื่องงูพิษกัด การรักษา การดูแลใกล้ชิด</p> <p>() ดูแลความสะอาดร่างกาย</p> <p>() ดื่มน้ำมากๆ ตลอดเวลาทุกครั้งที่</p> <p>() การพักผ่อน</p> <p>() สังเกตอาการผิดปกติจากการมีเลือดออกตาม อวัยวะต่างๆ เช่น ฟัน , เลือดกำเดา , ปัสสาวะ ออกน้อย แจ้งพยาบาล</p>	<p>() ให้ความรู้เรื่องงูพิษกัด การปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนนำส่งโรงพยาบาล</p> <p>() ให้คำแนะนำถ้าพบอาการผิดปกติ เช่น เลือดออกตามอวัยวะต่างๆ ปัสสาวะออกน้อย , อาการอักเสบของแผลให้มาพบแพทย์</p> <p>() ควรฉีดยาบาดทะยักให้ครบ 3 เข็มตามกำหนด</p> <p>() ป้องกันอุบัติเหตุที่ทำให้เลือดออก</p>

Care map แผนการดูแลผู้ป่วยงูพิษกัดกลุ่ม Neurotoxic (งูเห่า , งูจงอาง , งูสามเหลี่ยม)

กิจกรรมการดูแล	Day 1	Day 2-3
Aspect of care Assessment	<p><u>ประเมินสภาพแรกรับ</u></p> <p>() นำตัวงูมาด้วย , จำลักษณะงูได้</p> <p>() สถานที่ที่ถูกงูกัด , ท้องถิ่น</p> <p>() บาดแผลมีรอยเขียวชัดเจน</p> <p>() แผลมีรอยเขียวคล้ำ , gangrene</p> <p>() อาการบวม , ชาบริเวณที่ถูกกัด</p> <p>() กล้ามเนื้ออ่อนแรง *(หายใจลำบาก , ชี้น , ง่วงนอน , หนังตาคก , หยุดหายใจ)</p> <p>() Neurosigns , Conscious ทุก 4 ชม.</p> <p>() Vital signs โดยเฉพาะการหายใจ ทุก 4 ชม.</p>	<p>() Neurosigns , Conscious ทุก 4 ชม.</p> <p>() Vital signs การหายใจ ทุก 4 ชม.</p> <p>() อาการบวม ปอด อักเสบ</p> <p>() อาการกล้ามเนื้ออ่อนแรง</p> <p>() gangrene บริเวณที่ถูกกัด</p> <p>() ความพร้อมของผู้ป่วยและญาติก่อนจำหน่าย (ค่ารักษา , สิ่งแวดล้อมที่บ้าน)</p>
Test	() Peak Flow ทุก 1 ชั่วโมง	() Peak Flow ทุก 4 ชั่วโมง
Treatment	<p>() ให้ Antivenum 100 CC. ถ้ากล้ามเนื้ออ่อนแรงกลืนลำบาก , หายใจลำบาก , ชี้น , ง่วงนอน , หนังตาคก , หยุดหายใจ ถ้า Peak flow < 200 L/M palpebral fissure < 0.5 cm</p> <p>() ET – tube c Respirator</p> <p>() Dressing , Debride แผล</p> <p>() Tetanus Toxiod</p> <p>() Record I/O</p> <p>() Antibiotic ตามข้อบ่งชี้</p>	<p>() Plan off Respirator</p> <p>() Dressing แผล</p> <p>() Analgesic drug</p> <p>() Record I/O</p> <p>() Tetanus Toxoid เมื่อ D/C</p> <p>() พิจารณา Consul ex early debridement บริเวณที่มีเนื้อตาย เมื่อมีข้อบ่งชี้</p>
Nutrition	() NPO – Soft Diet	() Soft Diet , Regular Diet
Activity	<p>() Absolute Bed rest</p> <p>() ยกส่วนที่บวมให้สูง</p>	<p>() Bed rest</p> <p>() ยกส่วนที่บวมให้สูง</p>
Education	<p>() อธิบายผู้ป่วยและญาติให้เข้าใจเรื่องงูพิษกัด การรักษา การดูแลใกล้ชิด</p> <p>() ดูแลความสะอาดร่างกาย , บาดแผล สังเกตอาการ Gangreen เพิ่มขึ้น</p> <p>() สังเกตอาการผิดปกติจากกล้ามเนื้ออ่อนแรง รายงานแพทย์</p> <p>() การพักผ่อน</p>	<p>() ให้ความรู้เรื่องงูพิษกัด การปฐมพยาบาลเบื้องต้นก่อนนำส่งโรงพยาบาล</p> <p>() สังเกตอาการผิดปกติทางระบบประสาท เช่น ง่วงซึม กลืนลำบาก หายใจลำบาก หรือแผลที่ถูกกัดเป็นรอยเขียวคล้ำ ให้พบแพทย์ทันที</p>

Care map แผนการดูแลผู้ป่วยพิษกัดกลุ่ม Myotoxin (งูทะเลทุกชนิด)

กิจกรรมการดูแล	Day 1	Day 2-3
Aspect of care Assessment	<p align="center"><u>ประเมินสภาพแรกรับ</u></p> <ul style="list-style-type: none"> () นำตัวงูมาด้วย , จำลักษณะงูได้ () สถานที่ถูกงูกัด () ลักษณะบาดแผลมีรอยเขียว () แผลมีรอยเขียวคล้ำ , gangrene () ปวดตามกล้ามเนื้อ กล้ามเนื้อแขนขา-ขา เป็นอัมพาต () ขากรรไกรแข็ง หายใจลำบาก () Conscious () Vital signs โดยเฉพาะการหายใจ ทุก 4 ชม. () Record I/O , Urine out put 	<ul style="list-style-type: none"> () อาการบวม ปวดของบาดแผล () การเคลื่อนไหวของแขนหรือขา () การหายใจ () Record I/O , Urine out put () Vital signs การหายใจ ทุก 4 ชม. () ความพร้อมของผู้ป่วยและญาติก่อนจำหน่าย (ค่ารักษา , สิ่งแวดล้อมที่บ้าน)
Specimen/test	<ul style="list-style-type: none"> () U/A () BUN , Cr , CPK , Electrolyte 	
Treatment	<ul style="list-style-type: none"> () แก้ภาวะ Metabolic acidosis () Tetanus Toxiod () รักษาตามอาการ () Hemodialysis 	
Nutrition	() Soft - Regular Diet	() Regular Diet
Activity	() Bed Rest , ยกส่วนที่บวมให้สูง	
Education	<ul style="list-style-type: none"> () อธิบายผู้ป่วยและญาติให้เข้าใจในการรักษาการดูแล () ดองน้ำดื่ม , ปัสสาวะ เพื่อดูการทำงานของไต () สังเกตอาการเหนื่อย หอบ หายใจลำบาก , หยุดหายใจ ให้แจ้งพยาบาลทันที () ดื่มน้ำมากๆ () พักผ่อนมากๆ 	<ul style="list-style-type: none"> () ให้ความรู้เรื่องการปฐมพยาบาลเบื้องต้นเมื่อถูกงูกัดก่อนนำส่งโรงพยาบาล () ฉีดยาแก้ปวดระงับให้ครบ 3 เข็มตามกำหนด

Care map แผนการดูแลผู้ป่วยอุ้งเชิงกรานไม่ทราบชนิดกั๊ด

กิจกรรมการดูแล	Day 1	Day 2-3
Aspect of care Assessment	<p align="center"><u>ประเมินสภาพแรกรับ</u></p> ☐ Conscious ทุก 4 ชม. ☐ Vital signs ทุก 4 ชม. ☐ หายใจลำบาก , ซึม , หน้าตาตก ☐ External Bleeding ☐ กล้ามเนื้ออ่อนแรง , เป็นอัมพาต ☐ ลักษณะบาดแผล , รอยเขียว ☐ Urine out put ทุก 4 ชม. ☐ ท้องถิ่นที่ถูกกั๊ด	☐ Conscious ☐ Vital signs ☐ การหายใจ ☐ Bleeding ☐ การเคลื่อนไหวแขน-ขา ☐ อาการปวด บวม อักเสบ ☐ Urine out put ☐ ความพร้อมของผู้ป่วยและญาติ เรื่องการรักษา , สิ่งแวดล้อมที่บ้าน
Specimen/test	☐ CBC , Plt count , CPK ☐ VCT ☐ U/A , BUN , Cr	
Treatment	☐ VCT ปกติฉีด Tetanus Toxioid ☐ รักษาตามอาการที่ปรากฏของงูพิษแต่ละชนิด	
Nutrition	☐ Soft - Regular Diet	☐ Regular Diet
Activity	☐ Bed rest ☐ ยกส่วนที่บวมให้สูง	
Education	☐ อธิบายผู้ป่วยและญาติให้เข้าใจในการรักษา การดูแลใกล้ชิด ☐ สังเกตอาการผิดปกติต่างๆ เช่น หายใจลำบาก , เลือดออก , ปวดกล้ามเนื้อ ☐ ดื่มน้ำมากๆ ☐ พักผ่อนมากๆ ☐ รักษาความสะอาดของบาดแผล	☐ การปฐมพยาบาลเบื้องต้น ก่อนนำส่งโรงพยาบาล ☐ สังเกตอาการผิดปกติเมื่อกลับไปบ้าน เช่น เลือดออก หายใจลำบาก , แผลที่ถูกกั๊ด ปวด บวม แดง ให้มาพบแพทย์ ☐ มารับการฉีดยากันบาดทะยักให้ครบ 3 เข็ม ตามกำหนด